

говори, че науката ще спаси свѣта, преди всичко хората трѣбва да бждат спасени. Съвременната наука е наука на болни хора. Щомъ хората се спасятъ, тѣ ще се домогнатъ до здравата, до положителната наука. Тогава вече може да се говори, че и науката, и философията могатъ да спасятъ свѣта, но ще разбирате здравата наука, здравата философия. Много отъ съвременнитѣ хора се подаватъ на чувството на национализъмъ, което се отразява болезнено върху тѣхъ. Срещате нѣкой голѣмъ националистъ, който подържа своя народъ, милѣе за него, и отъ голѣма ревностъ го тикне въ нѣкаква война. Въ края на краищата, войната излиза несполучлива, хиляди хора се избиватъ и заробватъ, а народътъ се съсипева, омаломощава. Какво е допринесла любовта на този човѣкъ къмъ народа? За спасението на всѣки народъ, или на всѣки човѣкъ има единъ Божественъ начинъ, при който никой не може да пострада. Всѣки народъ съществува като отдѣлна единица, и той може да бжде или рационална, или ирационална величина. Въ този смисълъ, за да изпълни своето предназначение, всѣки народъ трѣбва да се възпитава споредъ Божиитѣ закони. Ако духовенството, управляващитѣ, учителитѣ и родителитѣ живѣятъ за Бога, тѣ ще могатъ да създадатъ помежду си такъвъ здравъ народъ, който, отъ своя страна, ще представя нѣщо подобно на Божествения организъмъ. И наистина, въ духовния свѣтъ всѣки народъ поотдѣлно представя едно плодно дърво отъ общата Божествена градина. Въ това отношение, българскиятъ народъ представя плодно дърво, плодоветѣ на което сж доста киселички. Който е вкусилъ отъ плодоветѣ на това дърво, той има вече голѣма опитностъ, знае, какво значи кисело. Затова, именно, и българитѣ обичатъ да ядатъ кисело: чушки, зеле, краставици и др. Причината, задето българитѣ ядатъ повече кисело е, че тѣ живѣятъ въ гжста материя, за разработването на която сж необходими киселини. И наистина, всѣки българинъ казва: Много работа имамъ за въ бждеще. Всичкитѣ ми работи сж все недовършени. За да станатъ плодоветѣ на българитѣ сладки, тѣ трѣбва добре да се наторяватъ. Въ духовенъ смисълъ, подъ наторяване се разбира възпитание.

Съвременнитѣ педагози говорятъ за индивидуалното възпитание, обаче, споредъ мене, не съществува индивидуално възпитание, но колективно. Запримѣръ, достатъчно е човѣкъ да полѣе едно растение, или едно плодно дърво и да го остави само на себе си: то знае, какъ да възпита всички свои клетки,